AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2013 / 71 • Eylül 2013

AVRASYA EKONOMİK TOPLULUĞU OLUŞUMUNA ERMENİSTAN DA KATILMA KARARI ALDI

Alev KILIÇ

Ermenistan Cumhurbaşkanı, 3 Eylülde Rusyayı resmi ziyaretinde Rusya Cumhurbaşkanı ile imzaladıkları bir ortak bildiri ile ve daha sonra düzenlenen basın toplantısında, Ermenistanın Avrasya Ekonomik Topluluğu oluşumuna ve bunun ön adımı olarak, Belarus, Kazakistan ve Rusyanın oluşturduğu, Avrasya Gümrük Birliğine katılma kararını aldığını açıklamıştır. Ermenistanın açıklanan bu kararı içte ve dışta tam anlamıyla sürpriz teşkil etmiştir. Açıklamaya değin, Ermenistan Avrupa Birliği ile Kasım ayında Litvanyanın başkenti Vilniusta parafe edilmek üzere, bir ortaklık anlaşması ile derin ve kapsamlı serbest ticaret bölgesi anlaşması hazırlıklarını sürdürmüş ve AB gümrük birliğine katılma arzusunu ifade edegelmişti. Kararın açıklanmasından daha bir gün önce, 2 Eylülde ABDnin Erivan Büyükelçisi basına Ermenistanın AB ile kapsamlı bir anlaşma yapacak olmasından ABDnin duyacağı memnuniyeti ve bunun Ermenistan için çok önemli olduğunu vurgulamıştı. AB yetkilileri açıklanan karar üzerine adeta aldatılma ve kandırılma şoku geçirmiş, alınacak ek bilgilerden sonra bir değerlendirme yapabileceklerini belirtmekle yetinmişlerdir.

Tarihinde birçok kez yaptığı gibi, büyük devletleri birbirine oynayarak çıkar elde etmeye çalışan Ermenistan, bu kez Avrupa ile Rusya, Batı ile Rusya arasında bir tercih yapma noktasına gelmiş ve tercihini Rusyadan yana yapmıştır. Bu tercihte Rusyanın baskı ve şantaj uyguladığı sıkça ileri sürülmektedir. Bu iddiada doğruluk payı bulunabilir. Kaydedilmesi gereken husus Rusyanın bu güce sahip bulunmasıdır. Ermenistanın ekonomik, askeri ve güvenlik konularında Rusyaya bağımlı olduğu, gizlenmeyen, bilinen bir durumdur. İki ülke 1997 yılında imzaladıkları Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması, 2006 yılında kabul ettikleri 21.inci yüzyıl Stratejik İşbirliği Bildirisi ile esasen bir stratejik ortaklık içindedirler. Buna Ermenistanın Rusyanın ön aldığı, on bir ülkeyi kapsayan Bağımsız Devletler Topluluğuna ve Ortak Güvenlik Örgütüne üyeliği de eklenecek olursa, bunun yanı sıra bölgesinde izlediği saldırgan, kin ve düşmanlık üzerine inşa edilen ve kendisini tecrit eden dış politikası dikkate alındığında, başka nasıl bir seçeneği bulunduğu sorusuna cevap bulunmamaktadır. Dolayısı ile, Ermenistanın baştan beri, sonucu belli bir oyun oynadığını ve Rusyadan olabilecek en fazla tavizi sağlamaya çalıştığını söylemek mümkündür.

Bu oyunda en ciddi zararı Avrupa Birliği görmüştür. Her şeyden önce prestiji darbe almış, AB ile işbirliği reddedilmiştir. ABnin olanaklarının, yaptırımlarının ve Rusyaya karşı gücünün sınırı ortaya çıkmıştır. Asıl önemlisi, ABnin moral değerleri, ilkelerine bağlılığı

derin yara almış, sorgulanır hale gelmiştir. Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin üyeliğe kabulünden sonra, bu kez de, komşusu Azerbaycanın topraklarının beşte birini yirmi-iki yıldır askeri işgal altında tutan, bu yörenin halkına katliam ve etnik temizlik uygulayan ve dört BM kararına rağmen bunu sürdürmekte ısrarla devam eden bir ülkeye ortaklık anlaşması ve ekonomik işbirliği teklif etmenin ve bunun karşı tarafça geri çevrilmesinin ayıbını ABnin giderebilmesi, temizleyebilmesi zordur. Bu gelişmeden sonra AB yetkililerinin ve üye devletlerin idrak etmeleri gereken bir diğer husus, Kafkaslarda ve Orta Asyada rol ve etkinlik sahibi olmak için Türkiyeyi aralarına almak gereğidir.

Ermenistanın tercihi, ABnin olası yardımının kolay kolay dengeleyemeyeceği Rusyaya ekonomik bağımlılığın yanı sıra, askeri ve güvenliktir. Rusya ile ortak sınırı, hatta bağlantı olanakları bulunmayan Ermenistanın Avrasya Gümrük Birliği ile iletişimi sınırlı kalmaya mahkûmdur. Tabiatıyla aynı sorun AB ile öngörülen gümrük birliği için de, AB ile bağlantıyı sağlayabilen Türkiye ile ilişkiler muvacehesinde, geçerliydi. Ermenistanın Rusyadan talep ettiği tavizin güvenlik konusuna odaklandığı, işgal altında tuttuğu Azerbaycan toprakları ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Resmi açıklamada bu husus tarafların Dağlık Karabağ çatışmasının Minsk Grubu eş başkanları bünyesinde barışçı yollarla çözümlenmesine bağlılığı olarak ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra, bölgede istikrar ve güvenliği teminat altına almak üzere, tarafların aralarındaki işbirliğini güçlendirmeye, siyasi alanda ve savunma sektöründe karşılıklı iletişimi geliştirmeye hazır oldukları kaydedilmektedir. Bu ifadeler tarafların bugüne değin kullandıkları söylemden bir sapma getirmemektedir. Diğer taraftan, bu söylemin sorunu dondurduğu ve Ermenistanın 22 yıldır devam eden oldu-bitti si haline dönüşmesine yardımcı olduğu da bir vakıadır. Dağlık Karabağ ve diğer işgal altındaki Azerbaycan topraklarının iadesi konusunda yeni ve etkili adımların atılmasının beklendiği bir dönemde bu konuda nasıl bir tavizin söz konusu olduğu önümüzdeki dönemde görülebilecektir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2026. "AVRASYA EKONOMİK TOPLULUĞU OLUŞUMUNA ERMENİSTAN DA KATILMA KARARI ALDI ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2013 / 71. Eylül 06. Erişim Kasım 21, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/AVRASYA-EKONOMIK-TOPLULUGU-OLUSUMUNA-ERMENISTAN-DA-KATILMA-KARARI-ALDI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır